

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Caput III. Argumenta quæ evincunt, solam Ecclesiam Romanam esse
veram Christi Ecclesiam, in qua salus possit obtineri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

Regnis amplissimis toto pæne orbe improbari. Neque ignorant Notas manifestas antiquitatis, & confortis omnis ævunitatis veræ ac Catholicæ Religionis, si velint opera non difficili animum ad illas advertere. Quod si prætextus ille coram divino tribunali ponderis aliquid haberet, quoslibet hætenus omnino, & tempore Hæreticos, imò & Mahometanos in suis erroribus excusaret; quorum & Imperator, & imperium, & sensus, maximam orbis nostri partem complectitur: quod tamen viri illi non parum politi minime admiserint.

XIII. Deducitur Secundo, paritione Ordines Baroticos, & alios alibi variarum Sectarum cætus, nullam sibi ex illo prætextu erroris sui excusationem posse prætere.

His annexa sunt aliquæ quæstiones Theologica, que reperuntur infra ad finem Tomi 2. in novo Supplemento Theologia universæ, in Secunda secunda, Tract. de Fide.

Ut autem vera & unica Religio, in qua voluit Deus salutem æternam obtineri, à Sectis falsis securè discernatur, Argumenta hic sequentia, sepositis Partium studiis; sincero propriæ salutis, ac veritatis desiderio expendenda erunt.

Sed ad hoc debite præstandum præmittenda sunt à Curatore sive propriæ, sive alienæ salutis Media sequentia. De quo vide & alia in praxi Conversationis cum Hæret. Tomo 3. circa finem cap. 2. §. 1.

PRÆPARATIO ANIMI.

Ad Considerationes sequentes pro sincera veræ Religionis suscipienda desiderio.

XIV. Cum vera Fides sit donum Dei singulare, necesse est primò, ad illud obtinendum cor Deo sincerum & apertum exhibere. Secundo, removenda sunt impedimenta huius divini beneficii, ut est, Affectus nimius erga commoda temporalia, honores, divitias, amicos, promotiones, humanos respectus, ac favores: plerumque enim nimia cupiditas gratiæ humanæ, obicem in hoc ponit gratiæ divinæ. Tertio, Deponenda sunt Præjudicia hausta ex dicitis Adversantium Religionis Romanæ, & animus ad æquilibrium revocandus, quo statuat nullo alio respectu duci, quam motibus solidæ veritatis, & suæ salutis. Quarto, Per Orationem, & pia opera ad Deum recurrendum, animus sincerus illi offerendus, ac postulandum cum humilitate gratiæ divinæ adiutorium. His mediis dispositus Cornelius Centurio meruit à Deo ad veram fidem singulariter illustrari Actuum. 10. In hunc finem Oratio sequens, sic formata ut præparationem animi prædictam, cuilibet Christiano necessariam, breviter complectatur, admodum erit opportuna.

ORATIO

Disponens ad veræ Fidei notitiam, & susceptionem sinceram.

Deus meus! & in Te recedè credentium salus æterna! emitte lucem tuam & veritatem tuam ut in æternum ad te perveniam, per veram fidem, spem & R. P. Arsdæ, Tom. I.

charitatem, sine quibus nulla est spes salutis, sed certa ad ignem æternum damnatio. Scio autem evidenter sicut unus est Deus, ita unicam posse esse Fidei veritatem, unicam veram Ecclesiam, unicam viam salutis æternæ. O quam effem ego nunc infans, & postea in perpetuum infelix, si pro ulla illecebrâ huius vita mortalis, ab illa via unica veritatis, & salutis me impediri, aut abduci permitterem.

Protestor igitur nunc coram divina Majestate, hoc mihi propositum esse, hoc firmissimum decretum, illam fidem & Ecclesiam unicam amplecti, quam præ aliis veram, & à Deo constitutam esse, sincero corde deprehendam.

Protestor insuper, me ab hoc decreto sincero nolle abduci, sive huius brevis vita fluxis solatis, sive cupiditate opum aut honorum, sive humanâ quacunque gratiâ, aut respectu. Nihil enim mihi huiusmodi prætextus coram iustissimo DEI tribunali sunt profuturi.

Scio me à veritate DEI æternæ præmonitum in sacris Scripturis Matthæi 24. Quod, Multi Pseudo-prophete surgent, & seducunt multos: Et Matthæi 7. Cavendum nobis esse à falsis Prophetis, qui veniunt ad nos in vestimentis ovium, Ac proinde, non omni spiritus credendum: Sed probandos spiritus si ex Deo sunt l. i. Joan. 4. Non ignoro tales plurimos seductores omni ævo à vera Christi Ecclesia defecisse, & multos etiamnum per tales ab unitate fidei abduci: à quibus mihi omni modo cavendum esse firmissimè decerno. O quos Martyres Christi ab exordio Ecclesiæ & deinceps omni tempore, se illis ita opposuerunt, ut non tantum fortunas omnes, sed etiam per immania tormenta sanguinem, & vitam profuderint: nec tamen magis illis sua, quam mihi mea salus necessaria est. Hinc, mi DEVS, mihi omnino decretum est, & erit, monitis tuis obtemperare, viam salutis securam sedulo investigare, & illam semel inventam ad extremum usque spiritum conservare.

Tu igitur splendor Patris, & lux æterna, que illuminas omnem hominem venientem in hunc Mundum, illumina tenebras meas, animumque corrobora, ne huius mundi cupiditate, aut hominum illecebris abducatur in perditionem: cum impossibile sit tibi sine vera fide placere, & ignis æterni supplicia evadere. Effice per gratiam tuam ut Ecclesiæ tue unica, quam veram deprehendero, semel aggregatus, tibi firmiter adheream in sanctitate & iustitia omnibus diebus vite mea. Amen.

CAPUT III.

Argumenta que evincunt, Solam Ecclesiam Romanam esse veram Christi Ecclesiam, in qua salus possit obtineri.

ARGUMENTUM I.

Sola ostendit se potestatem suam à Christo derivare.

I. Illa sola est vera Christi Ecclesia, que ostendit se doctrinam & potestatem suam à Christo & illius

Arsdæ
Kin

Theologia

& illius Apostolis accepisse, & per continuam successionem ad nostra usque tempora perduxisse. Haec enim successione omnis vera & legitima possessio, ac potestas firmissimè probari, & sine dubitatione constare solet. Si quis autem illà destitutus, de possessione aut jure contendat cum eo, qui hanc successionem exhibere potest, non minus explodetur, quam si quis hodie compareat homo peregrinus, qui se legitimum Anglicae Coronae Successorem proclamet, contra illam familiam quae continuà successione se in legitima Regni hereditate perennare demonstrat.

II. Hanc autem continuam à Christo & Apostolis ad nostra usque tempora successionem quo pacto reperies in Sectis illis, quae à centum circiter annis emerferunt, ac sibi veram Ecclesiam nomen vindicarunt. Quo modo in aliqua Ecclesia potestatem à Christo derivatam ostendes, quae seipsam per mille quingentos post Christum annos orbi ostendere non potuit?

Cùm igitur hanc successionem apertè careant Congregationes modernae, sola Lutheri, Calvini, aliorumque recentiorum auctoritate institutae, carent etiam necessariò eorum Ministri *Jurisdictione* à Christo derivatam in gubernanda ejus Ecclesia, carent ejus Ordine pro administratione Sacramentorum, carent ejus *Missione* pro verbi divini praedicatione, quam apertè requirit Apostolus ad Rom. 10. *Quomodo predicabunt nisi mittantur.* Nunquam enim ostendet ullus ex Sectis modo nominatis quã auctoritate, aut quo modo primùm missus fuerit Lutherus, aut Calvinus ad praedicandam doctrinam oppositam Ecclesiae Romanae, à qua sua tantum sponte defecerunt; aut ubi, aut quando potestatem illam à Christo acceperint.

III. Si dicant, se accepisse à Christo potestatem *extraordinariam* ad reformandam veterem, & instituentiam novam Ecclesiam.

Respondeo, nulli prudenti posse sufficere, quòd Lutherus aut Calvinus id de se affirmet: omnes enim antiqui Haeresiarum idem de se dudum testati sunt, nec ideò minus haeretici fuerunt, & pro talibus etiam hoc tempore damnantur. Necessè est igitur suae missionis clarum & apertum testimonium adducant: sine legitimo enim testimonio, ne quidem domum tuam alteri resignabis, quòd minus Ecclesiam Dei, quam Christus à tot saeculis aliis possidendam & gubernandam consignavit. Nec ipsi Apostoli pro Dei Ministris ab initio admissi sunt, nisi per apertum testimonium signorum ac miraculorum, quibus se à Christo missos esse toti orbi manifestè comprobaverunt. An igitur ego cum salutis aeternae discrimine sine alio signo, aut testimonio hos ut Ecclesiae antiquae reformatores, & animae meae in aeternitatis itinere duces admittam, quos à Deo missos non fuisse clara ratione deprehendo?

Ex his ritè expensis hoc necessarium deducitur argumentum. Sola illa est Christi Ecclesia, quae potest ostendere, se Christo & Apostolis ad haec usque tempora continuò successisse. Sed sola superest Ecclesia Romana in qua possit illa successio ostendi: ergo &c. Jam enim probatum est, alias Sectas illà successione penitus esse destitutas.

IV. At in Romana Ecclesia, Presbyteri suum Ordinem, jurisdictionem, ac missionem accipiunt immediate à suis Episcopis praesentibus, hi ab Episcopo sive Pontifice Romano, qui per continuam

praecedentium Pontificum seriem, suam in Sede Petri successionem toti orbi apertè demonstrat.

V. Haec enim in publicis, & ubique patentibus temporum Annalibus tam luculentè omni aëvo consignata exhibetur, quam ullum Regum jure successionis Regni sui thronum possidere. Imò illa Pontificum successio praeter ceteris tanto majori pollet evidentiã, quòd frequentiori omnium Gentium curã ac studio universalis Ecclesiae historia à tot tantisque Auctoribus, ac SS. Patribus conscripta & ad posteritatem continuò transmissa reperitur.

Nullus itaque est Ecclesiae Romanae Minister, qui Fidem populo & Sacramenta administrat, qui non possit potestatem, ac missionem suam continuà serie ad Apostolos, ac Christum reducere, tanquam ad primum auctorem ac fontem à quo illam derivavit. Sola igitur Romana potest esse vera & indubitata Christi Ecclesia.

Hoc argumento veram Ecclesiam à Sectis alienis ipsi primitivae Ecclesiae Patres discernabant, ac imprimis *S. Augustinus contra Epist. fundamenti*: "Tenet, me in Ecclesia Catholica, ab ipsa Sede Petri Apostoli usque ad praesentem Episcopum successio Sacramentum. Accedit *S. Hieron. epist. 2. ad Damasum*. Hic, inter tres partes scilicet Ecclesia ad se rapere me festinat, ego interim clamo, qui Cathedrae Petri jungitur, meus est. Idem disput. contra Luciferianos, Brevem tibi apertumque animi mei sensum proferam, in illa, permanendum esse Ecclesia, quae ab Apostolis fundata usque in hanc diem perdurat.

VI. *Dilemmate* inde confecto, modernum sectarum hoc modo premes. Argumentum illud *S. Augustini*, *S. Hieronymi*, & primorum Ecclesiae Patrum contra haereticos sui temporis, ex successione perpetua Praelatorum in sola Ecclesia Romana; vel rectè probat illos antiquos fuisse veros haereticos, vel non. Si id non probat, errant ergo primi, summique Doctores primitivae Ecclesiae; quod tamen ipsi Sectarii non admittunt. Si verò rectè probat illos fuisse haereticos, idem profus convincit de Sectariis nostri temporis, qui non magis possunt in sua secta ostendere perpetuam Praelatorum successionem, quam illi Haeretici, contra quos primi Patres hoc argumentum intorquebant.

VII. Obijciunt illi, ne profus exarmati videantur: Ut Ecclesia aliqua Christi per *successionem* dicatur *Apostolica*, sufficit sola successio *Doctrinae* Apostolicae, non verò Praelatorum sive Pontificum Apostolis succedentium. Probatur, quia Ecclesia Christi dicta est *Apostolica* in Symbolo antequam esset Pontificum successio.

Respondeo, successionem certam totius Doctrinae Christianae non posse per tot à Christo saecula certò conservari & innoscere, nisi per successionem personarum quae ostendere possint se legitimam & certam illius tradendae potestatem à Christo derivare. Nam alias sola successio doctrinae, fragmentis omni aëvo innumeris exposita fuisset, uti tot exorta de ea haereses etiamnum apertè demonstrant. Ad probationem dico, Ecclesiam Christianam *Pontificum Successionem* dictam fuisse Apostolicam in actu primo, sive quae ex institutione Christi Apostolicam in Pontificibus successionem requirebat. Sic etiam ab initio dicta est Catholica, quamvis nondum actu per orbem diffusa, sed postea tantum diffundenda.

Hujus

Hujus successiois defectus. *Anglia* Ministros gravissime remordet, qui sepius postulati de legitima ordinatione *Parkeri*, qui primus post hæresim tanquam Archiepiscopus Cantuariensem Sedem occupavit, nec testes, nec tabulas, nec ullum derivati à Christo Ordinis, aut potestatis judicium legitimum unquam profertur potuerunt.

VIII. Quorum unus haud ita pridem quasi collabenti Ecclesie humeros suppositurus, non antiquas tabulas, sed novas fabulas evulgavit, de *Parkero* in quadam taberna per aliquos Romanæ Ecclesie Episcopos in Præfulem consecrato. Sed non defuit author Catholicus, Dublinensis nuper Præful illustrissimus, qui calamo suâ eruditione digno commentum illud aperte dissolvit, & ad vivum resecurit, uti attingemus infra tra. 3. c. ult.

ARGUMENTUM II.

Ecclesia Christi est antiqua, omnes moderna Secte sunt nova.

IX. **E**cclēsia Christi est antiqua, quia ab annis plusquam mille & sexcentis à Christo fundata est, & sic in omne tempus futurum stabilita, ut promiserit portas inferi contra eam nunquam prævalituras. Sed Ecclesia Lutheri & Calvini est nova; Ergo hæc non potest esse vera Christi Ecclesia. Minor clarè probatur. Quia possumus assignare ipsam locum, & tempus, quo recēter exorta est hæresis Lutherana, ante centum circiter annos, tempore Caroli V. Imperatoris, & Leonis X. Pontificis; & ostendere primum ejus authorem Martinum Lutherum, qui post quindecim sæcula à constituta Christi Ecclesia comparuit, & ab antiqua Ecclesia spontè defecit, & Sectam Lutheranam, de qua nihil unquam antea auditum fuit, in Germania inchoavit. Sed hæc sunt manifesta novitatis indicia, quæ aperte demonstrant Sectam Lutheranam (& idem est de aliis novis) non posse dici veram Christi Ecclesiam. Repugnat enim illam Sectam, quæ est nova, esse Ecclesiam Christi quæ est antiqua: originem habuisse à Lutherò postremo sæculo, & tamen ante annos mille sexcentos à Christo institutam fuisse.

X. Si dicas, Ecclesiam Lutheranam olim quidem extitisse, sed hæcenus per 1500. annos ante Lutherum *occultam & invisibilem* latuisse. Responso illa per se frivola hoc *Dilemmate* clarè refutatur. Religio Lutherana vel extitit ante Lutherum, vel non extitit. Si ante Lutherum extitit occulta, ut affirmas, non potuit esse vera Christi Ecclesia, quæ debuit semper esse visibilis & conspicua, sicut civitas supra montem posita, sicut lucerna, sicut publicum tribunal ad quod jubemur confugere Matth. 18. *Si autem noluerit se audire, dic Ecclesie;* his enim Christus Ecclesiam suam similem esse declaravit. Si verò dicas ante Lutherum non extitisse, ergo est Religio novitia, ac proinde non potest esse Religio Christi, quam constat esse antiquam.

XI. Sola itaque superest *Ecclesia Romana*, quæ initium Romæ sumpsit ab ipso Petro cuius Sedem per suos Successores continuo possidet, cujus recens institutio, aut novus author nullo unquam loco aut tempore post Petrum assignari potest, quæ sunt antiquæ & veræ Christi Ecclesie manifesta argumenta.

Hoc argumentum approbare coactus est ipse *Lutherus*, dum Zuinglianòs recēter emergentes oppu-

R. P. Arjdek. Tom. I.

gnaret in *Epist.* ad Ducem Borussie, & haberet in ejus tom. 2. impresso *VVittenberga fol. 362.* "Periculosum, inquit, & terribile est audire aliquid aut credere contra concors testimonium, fidem, & doctrinam totius sanctæ Christi Ecclesie, quæ jam supra mille quingentos annos per universum orbem concorditer statuit &c. Telum hoc ab antiquitate desumptum, quod fortissimum agnoscit, quis nos videt contra ipsum Lutherum, alioque horum temporum Sectarios validissimè retorqueri? Quomodo igitur ego salutem æternam, quæ solum in antiqua Christi Ecclesia obtineri potest, inter novos horum temporum Sectarios sperare poterò? Hoc si expendas benè, non poteris malè concludere.

ARGUMENTUM III.

Alie omnes Secte docent Hæreses in primitiva Ecclesia damnatas.

XII. **O**mnis illa Religio falsa est quæ continet hæreses à Catholica & primitiva Ecclesia olim damnatas. Atqui modernæ Sectæ Lutheri, & Calvini, &c. continent hæreses à Catholica & primitiva Ecclesia olim damnatas. Ergo eorum Religio debet esse falsa, & primitivæ Ecclesie contraria.

XIII. Minor hujus argumenti probatur primò: Quia tã Lutherus quam Calvinus docet, Bona opera non esse ad salutem necessaria, sed solam fidem sufficere. Atqui hæc eadem fuit olim hæresis Simonis Magi, teste antiquissimo S. Irenæo l. 2. cap. 20. & Eunomianorum olim ab Ecclesia damnatorum circa annum Domini 360. teste S. Augustino hæresi 54.

Lutheri, & Calvini Doctrina est, Traditiones esse rejiciendas, & solam Scripturam recipiendam. Eadem hæresis à primitiva Ecclesia damnata est in Ario, Nestorio, Eutychete, & Dioscoro, uti patet ex S. August. lib. 1. contra Maximum cap. 2. item ex Synodo 7. actione.

Tam Lutherus quam Calvinus negat Sacramentum Pœnitentiæ, & Confirmationis. Doctrina hæc tanquam hæretica in Novatianis olim ab Ecclesia proscripta est, teste antiquissimo Cypriano lib. 4. epist. 2.

Docet Lutherus & Calvinus, Ecclesiam olim visibilem postea periisse, & illam in suo tantum cœtu existere. Fuit hæc quoque hæresis Donatistarum contra primitivam Ecclesiam, uti testatur August. lib. de unitate Ecclesie cap. 12.

Afferit uterque, venerationem Reliquiarum, Imaginum Christi, aut Sanctorum esse idololatram. Idem asseruit Vigilantius hæreticus teste Hieronymo, & olim Iconomachi ab Ecclesia damnati, teste Cedreno & Nicephoro de Iconomachis.

XIV. Negat cum Luthero Calvinus, orandum esse pro defunctis, observandum jejunium Quadragesimale, aut aliud ab Ecclesia præscriptum. Idem negarunt olim Aëtiani hæretici, teste Epiphanio & Augustino de hæresib. cap. 33.

Quid igitur manifestius quam hæreses olim ab Ecclesia Christi damnatas, à Luthero & Calvino doceri, ac renovari? Et quidem plerasque ante tempora S. Augustini. Cum tamen ipsi fateantur veram & primævam Christi Ecclesiam, quæ eas hæreses damnavit, ab omni erroris suspitione immunem fuisse. Illas autem hæreses dum reprobavit, necessarò omnes Sectas eandem doctrinam profitentes hæreticas esse declaravit.

C 2 XV. Ex

Arjdek
Kin

Theologia

XV. Ex his autem cæterisque articulis à primitiva Ecclesia olim damnatis nullum omnino recipit *Ecclesia Romana*, aut unquam admisit, & quemvis admittere volentem à suo corpore resecurit. Deposita Fidei à Christo & Apostolis sibi traditum tam firmum & inviolatum semper retinuit, ut maluerit tam ab antiquis quam ab horum temporum Sectariis gravissima bella, rapinas bonorum, exilia, & morte ipsam sustinere, quam vel unicum articulum à primitiva Ecclesia damnatum admittere uti hodie in Angliæ, Hollandiæ & maxime in antiquissimis Hiberniæ Catholicis, tot calamitatibus hæcenus ideò laceratis ante oculos videmus.

Ad hanc rationem vel unicam, si seriò lubeat reflectere, fieri non potest, quin hodiernas Sectas à vera Christi Ecclesia facillè discernas. Quæcunque enim Secta deprehenditur hæresim vel unicam à vera Ecclesia olim damnatam admittere, tam implicat illam esse Ecclesiam Christi, quam falsum esse verum, aut album esse nigrum. Sicut enim contra debitam Regi fidelitatem in uno puncto cum hoste conspirans, hoc ipso fit Regirebellis, sic cum damnatis Hæreticis unico in errore consentiens, Deo sit inimicus ac perduellis, & extra salutis tramitem exul aberrat.

ARGUMENTUM IV.

Communis omnium Gentium consensus pro Fide Romana.

I. Illa judicanda est vera Christi Ecclesia, quæ per totum orbem recepta, & omnium gentium testimonio & consensu comprobata est, potius quam illa, quæ exiguo spatio circumscripta, & à paucis admissa fuit. Quis enim æquus iudex non dubitabit adjudicare litem illi parti, quæ præ alia habet testes multò plures, & inter se omni tempore, & loco convenientes.

II. Atqui omnium gentium commune testimonium stat pro una & sola *Ecclesia Romana*, quæ proinde *Catholica* & universalis toto orbe nominatur. Nam quoad priora tempora, nullum est toto orbe regnum, nulla natio nobis cognita, in qua aliquando propagata & recepta non fuerit, aut propagari inceperit. Quinimò hoc tempore apud Gentes de novo repertas publica extat Religionis Romanæ professio, templa, altaria, Missæ, cultus imaginum, &c. plerisque etiam locis in regnis Turcarum Catholici aliqui reperiuntur. In Europa Religionem Romanam publicè timentur ac profitentur universa regna Hispaniæ, regnum Galliæ amplissimum, tota penè Germania, Polonia, Italia, maxima ex parte Belgica, neque exiguo Fidelium numero per Angliam, & multò majori per Hiberniam, aliasque plures orbis partes disseminata reperitur. Cum his si comparentur pauci Europæ anguli, qui Sectam Lutheranam, aut Calvinianam profitentur, unum pro millibus testem vix reperies. Solum enim regnum Britanniarum, cum Dania, Suecia, Hollandia, & aliquâ Germaniæ parte Sectam Lutheranam vel Calvinianam, eamque pluribus aliisque Sectis immixtam complectitur. Quid exiguus ille numerus cum tota Europa comparatus? Quid cum Asia, Africa, America? Quorum incolæ, uti & regionum nunc in Europa infectarum, Religionem Romanam aliquando receperunt, & per multa sæcula suo testimonio, & sanguine comprobantur.

III. Si igitur multitudinem testium eorum, qui in Re-

ligione Romana, toto orbe vixerunt per *sedecim sæcula*, conferam cum exiguo manipulo Lutheranorum vel Calvinianorum, qui tantum unius sæculi spatio emerferunt in paucis Europæ Regionibus, non possum salvâ æquitate pro altera, quam Religione Romanâ, ferre sententiam. Neque poterit supremus Iudex in extremo iudicio aliud pronunciare, quam me iustè ac sapienter egisse, quod communem & constantem orbis penè universi consensum, paucorum, ac malè inter se coherentium hominum iudicio, à reliquo orbe repudiato, prætulerim.

Vim huius argumenti ipsâ experienciâ comprobari videmus, in integris legionibus ex militia, & nobilitate Anglicana, quorum plerique, dum ex domesticis errorum tenebris prodeunt ad publicam lucem Catholicæ Ecclesiæ in Belgio, Gallia, Hispania, facillè veram Romanæ Ecclesiæ Fidem agnoscunt, & profitentur. Uti non ita pridem apparuit in viris summo ingenii & iudicio præditis, Comite de Bristol, Barone de Inchequin, & aliis de nobilitate & famâ nobilissimis.

ARGUMENTUM V.

Nulla est certa Ecclesia Christi in mundo, si non sit Romana.

I. Certum est veram Christi Ecclesiam in mundo reperiri, ut omnes fateantur: Atqui hoc certum non esset, si vera foret fides Sectæ Lutheranae aut Calvinianæ. Ergo illa est à veritate profus aliena.

Minor patet ex eo, quod Secta tam Lutherana, quam Calviniana doceat, veram Ecclesiam à Christo institutam potuisse deficere, & eam in Ecclesia Romana quæ ab initio fuit vera, actu defecisse, & nunc penes Sectam v. g. Lutheranam veram Ecclesiam permanere. Quod si verum est, posse deficere veram Christi Ecclesiam: & tu afferas tuam Calvinianam, vel Lutheranam esse veram Christi Ecclesiam: ergo potuit etiam tua Lutherana & Calviniana deficere; ergo certum non est aliquam veram Christi Ecclesiam in mundo reperiri. Sicut enim asseris defecisse olim veram Christi Ecclesiam, ita nunc deficere potuit tua, neque certus esse potes, quod actu non defecerit: nulla enim promissio Lutheranae vel Calvinianæ Ecclesiæ facta est, aut fieri potuit, supra veram Christi Ecclesiam.

II. Quod si dicas, tantum posse deficere Ecclesiam Christi *visibilem*. Infero, ergo tibi non constat, an Ecclesia Calviniana vel Lutherana visibilis, quam profiteris, sit vera Christi Ecclesia.

III. Idem breviter alio Argumento demonstratur: Non potest esse vera Christi Ecclesia sine vera *Scriptura*: hoc Sectarii omnes admittant. Atqui nulla est vera Scriptura in mundo nisi eam habet Ecclesia Romana. Patet, quia Scripturam suam Lutherus, Calvinus, &c. ab Ecclesia Romana primò acceperunt, ex qua ipsi prodierunt. Ergo nulla est vera Christi Ecclesia in mundo si Romana non sit vera; & Scripturarum divinarum custos infallibilis: adeoque nec vera erit Lutherana, Calviniana, & sic de cæteris modernis. En quomodo dum volunt illi Ecclesiam Romanam confodere, per illius latus seipfos interimunt.

Adde & alterum: Vera Christi Ecclesia debet esse *perpetua*. Hoc enim Christus ab initio suæ Ecclesiæ promissit. Atqui nulla præter Romanam potest perpetuam illam à tempore Christi successionem per umbram in se ostendere: Non tua Luthere, non tua Calvine,

quæ

que tantum postremo sæculo velut fungus hesternus in terris comparuit, & sic de aliis Sectis modernis. Ergo nulla est in terris vera Christi Ecclesia, nisi vera sit Romana. Vide igitur, Sectarie profuge, quo te convertas ut veram Christi Ecclesiam in toto mundo reperias, nisi cum Prodigio revertaris in domum Patris, sive Matris tuæ Ecclesiæ Romanæ, à qua velut in regione longinqua profugus aberras.

IV. Hic igitur aliud dici non potest, quàm Sectam Lutheranam, & Calvinianam manifestè falsam esse, & se evertere; dum docet Ecclesiam olim à Christo institutam potuisse aliquando deficere. Unde clarè sequitur Ecclesiam Romanam, quam ipsi Sectarii admittunt primis 4. vel 5. sæculis, fuisse veram Christi Ecclesiam, non potuisse errare, & à vera fide deficere: aliàs enim jam non constaret, ullam in mundo existere veram Christi Ecclesiam.

ARGUMENTUM VI.

Si Ecclesia Romana non sit vera, perierunt in æternum Majores nostri, Martyres, Confessores &c. qui ante Lutherum per 12. sæcula vixerunt; vel ut certa agnoscenda est Fides Romana Ecclesiæ.

SI Secta Lutherana vel Calviniana vera esset Christi Religio, sequerentur ea quæ quivis, etiam Lutheranus vel Calvinianus, horret admittere. Ergo fateri debes Sectas illas tuo etiam iudicio veritati repugnare.

Sequeretur enim ex doctrina Lutherana & Calviniana, Ecclesiam Romanam à vera fide aberrare, adeoque impiam & sacrilegam esse. Ac proinde Christianos, qui vixerunt à tempore, quo ajunt defecisse Ecclesiam, nempe per integrâ duodecim sæcula ante Lutherum, in æternum periisse, ac omnes nostros, vestrosque Majores, qui per tot sæcula Ecclesiam tantum Romanam agnoverunt, à vera Fide & salute æterna excidisse. Nisi quis impiè fingat Christum permisisse, suam Ecclesiam visibilem per 12. sæcula invincibili veræ Fidei ignorantia altè sopitam jacere.

Hæcine sunt promissa Christi de duratione suæ veræ Ecclesiæ; *Porta inferi non prævalebunt adversus eam* &c. quam ipsi Sectarii admittunt saltem 4. primis sæculis fuisse Romanam. Hic igitur non minus ipse Christus, quam Ecclesia Romana inculatur.

II. An ergo à Fide & salute aberrarunt passim omnes illi qui pro divino cultu in tota Europa, & reliquo orbe Christiano, tot Tempia, tot Cænobia, tot Collegia, tot Religionis Christianæ monumenta per duodecim sæcula summâ pietate, ac studio erexerunt? Qui sua bona, ac se ipsos totâ vitâ divino obsequio manciparunt? Perierunt quotquot eo tempore vixerunt viri sanctitate, ac miraculis toto orbe celebrati, Benedictus, Patricius, Bernardus, Dominicus, Franciscus, alique Sancti innumeri, quorum virtus, & vita tot Cælestibus prodigiis comprobata fuit. Perierunt tot milleni Martyrum, qui pro tuenda Religione Romana contra tyrannos decertarunt, suumque sanguinem ac vitam profuderunt, nisi fortè aliquos invincibilis ignorantia excusaverit? Hi enim non aliam quam Ecclesiam Romanam agnoverunt, quam Lutherani & Calviniani impiam & sacrilegam esse profiterentur.

III. Hinc igitur ut dixi, sequeretur ulterius, Christum Ecclesiam suam tanto labore & amore institutam, per duodecim sæcula deseruisse; cui tamen dixit:

Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi: Reliquisse illam sub impietate, & potestate Satana, cui tamen promisit; Porta inferi non prævalebunt adversus eam: Er per Apostolum, eam fore columnam & firmamentum veritatis.

Frustrâ igitur duodecim illis sæculis à Romana Ecclesia prædicatum est toto orbe Christi Evangelium: Frustrâ tot Gentes à Paganismo ad Ecclesiam Romanam convertæ: Frustrâ fuere tot sæculis Sacramenta, & alia salutis media à Christo instituta: Frustrâ fuit ipsa Christi Passio, Mors, & Redemptio, donec tandem Lutherus Ecclesiæ Romanæ Sacerdotium, & Cælibatum deseruit, & ad connubia, omnemque carnis libertatem provolvit, atque ita Ecclesiam prolapsam restauravit, & viam cæli, quam Christus dixit angustam, verbo & exemplo laxam, & spatiosam fecit. Denique donec in castissima illa universalis Ecclesiæ *Susanna* novas Fidei labeles confinxerunt duo illi lubrici veteratores, Lutherus saxo excucullatus, & Calvinus publicè stigmaticus, de quibus erroribus neque tot Patres Sanctissimi, nec tot Concilia per tot sæcula, eam unquam accusarunt. Quis ratione præditus hæc non ludicra, non insana, non merissima figmenta judicabit?

IV. Quod si tandem dicas, Hæc nullo modo admittenda esse, ac potuisse semper Majores nostros etiam in Religione Romana salutem adipisci; necessarium erit te hoc modo ulterius ratiocinari:

Omnes omnino tam Catholici, quam Sectarii fatentur, in Ecclesia Romana posse salutem obtineri: Omnes autem Catholici qui sunt maxima pars omnium Christianorum, omni tempore, & uno ore affirmant, me in Secta Lutherana vel Calviniana non posse salvari. Ergo, si volo esse certus & securus de salute æterna, debeo eligere Ecclesiam Romanam, in qua omnes fatentur, me posse salvari, non verò Lutheranam aut aliam, in qua maxima pars orbis Christiani absolute negat salutem posse obtineri. Hoc argumento Henricus IV. Galliarum Rex, postquam apud suos Ministros rem Fidei diligenter examinasset, professus est, se ad Ecclesiam Romanam fuisse conversum, uti videre est apud Historiæ Gallicæ Scriptores.

ARGUMENTUM VII.

In sola Ecclesia Romana persistit gloria Miraculorum, à Christo veræ Ecclesiæ promissa.

Miraculis Ecclesiæ Romanæ quasi conjuratione factâ novum bellum nuper indixit *Stillingfleetus* in Anglia, *Zuickerus* in Hollandia, *Danhaverus* in Germania. Sed eorum impetum validè repressit, fregit, protulit ex Anglia noster *Worlæus*, ex Germania *Cornæus*, aliique germanæ fidei pugiles strenuissimi. Hic autem pro invictò miraculorum testimonio brevi methodo sic argumentaberis.

Christus eodem modo contulit veræ Ecclesiæ potestatem prædicandi Fidem, & operandi Miracula *Mat. 16. v. 19. Euntes in mundum universum prædicare Evangelium omni creatura.* Et statim subdit: *Signa autem eos crediderint hæc sequentur, in nomine meo demonia ejicient... super agros manus imponent, & bene habebunt &c.* Sed in Ecclesia Christi hoc tempore perseverat potestas prædicandi fidem: Ergo etiam virtus operandi Miracula. Cum enim absque ulla temporis limitatione fuerit hoc privilegium veræ Ecclesiæ concessum, sine ratione asseritur illi jam ereptum esse, cum nullo modo ostendi possit quo modo, aut quo tempore

Ars de Kin

Theologia

Div

pore fuerit revocatum, imò assidua tot miraculorum experientia comprobeat, potestatem illam adhuc in Ecclesia Christi perseverare.

II. Ex his porro conficitur hoc argumentum cuius sanæ mentis homini manifestum. Miracula ab initio indicaverunt veram Christi Ecclesiam, & Christus promissit ea in sua Ecclesia permanere, ut jam ostensum est. Atqui miracula in sola cernuntur Ecclesia Romana: Ergo hæc sola est vera Ecclesia Christi. Alias nulla in terris dabitur Christi Ecclesia: cum nulla prorsus alia Secta possit illam miraculorum gloriam sibi vindicare.

Frustra autem ex odio Religionis Romanæ cum Sæculariis illis, hanc miraculorum gloriam non Deo, sed dæmoni adscribes: sic enim Judei olim Christi miracula calumniabantur; in *Beelzebub Principe demoniorum eiecit demonia*, quæ tamen constat fuisse vera miracula, & signa Fidei certissima. Deinde innumera Ecclesiæ Romanæ miracula omnem dæmonis potestatem longissimè excedunt, ut mortuos ad vitam excitare, morbos incurabiles momentò curare, cæcis visum, surdis auditum, claudis incessum restituere. Uti non ita pridem coram multis testibus factum constat Cæsaraugusta in Joanne Pellicero Aragonio viro notissimo, cui integra tibia dudum amputata divinâ virtute subito restituta est. Mortuos à *S. Martino*, & à *S. Dominico* tres, à *S. Xaverio* supra viginti, ab aliis nostro ævo plurimos *vita restitutos*, iis testimoniis comprobatur invenies, quibus nihil potest esse in rebus humanis certius aut evidentiùs. Teste autem *D. Augustino* l. 22. de Civit. c. 4. miraculum vel unicum, quod constat à Deo factum, ad certissimum veræ Fidei testimonium sufficere debet.

III. Ad hæc frivola prorsus sunt Doctoris *Stillingfletii* responsa, Miracula scilicet hæc esse longinqua, intervallo temporum, & locorum multas cudi fabulas, multos crescere rumores, multa hominibus credulis imponi. Et ad tibiam illam Joanni Pellicero publico prodigio restitutam, sufficit illi per ludibrium reponere. Isto intervallo loci, & temporis quo fama hujus præsentis miraculi ex Hispania in Angliam transibat, facile potuisse Pelliceri stipitem ligneum in tibiam excrescere.

IV. At si liceat hujusmodi facta publica, & severo iudicio subjecta, & juratis testibus comprobata, unius Stillingfletii inani ludibrio in figmenta convertere, videat quæso, ne suum quoque nomen, & personam, & titulum, ut inanes fabulas, & popularis aure fumos posteris transmittat. Quæro enim, si illius iudicio insistas, quis hominum post pauculos annos crederet extitisse Doctorem Stillingfletum, in Academia Cantabrigensi studuisse, legitime examinatum fuisse, Doctoris lauream consecutum esse? Dicam ego, dicent posteris, hunc Doctoratus gradum, quamvis publicis tabulis & testibus consignatum, solo populi rumore Stillingfletio accrevisse.

At, inquis, testimonium de patrato miraculo res est supra naturam posita. Erras, mi Doctor; miraculum quidem ipsum naturæ vires excedit, prodigium verò jam patratum oculis intueri, manibus palpare, juramento testari, auctoritate publicâ & indubitata consignare, hæc nihil habent præter consuetas naturæ leges, & normam communem, quæ solent res gestæ certâ fide comprobari. Mirum ut re tam aperta halucinari hominem, qui cupit in Doctorum numero celebrari. Sed illi novum non est, pro solidis argumentis, inanes jocos, & facietas venditare.

V. Ne verò ad labefaciendum hæc miracula ad Dæmonis opem iterum confugiat Adversarius, illum breviter interrogo: Si ad fallendos homines Dæmon operetur miracula in Ecclesia Romana; an id faciat potestate divinâ, an virtute propriâ? Non potestate divinâ, quia si Religio Romana sit falsa, non potest Deus illam miraculorum testimonio tanquam suo sigillo comprobare: Hoc enim esset Deum falsæ doctrinæ subscribere, atque ita homines in fraudem inducere. Non etiam propriâ dæmonis virtute ad homines fallendos: quia sic dæmon multò magis operaretur miracula pro Secta Turcarum & Judæorum, ut in eam magno suo lucro homines induceret. Ergo miraculorum gloria in sola Romana Ecclesia perseverans à solo Deo procedere potest, ut hoc signo & testimonio, uti olim, ita hoc tempore, veram Ecclesiam hominibus demonstraret.

VI. Et verò ut in ea inveniendi homines essent inexcusabiles, extare voluit quædam miracula publica, & perpetua, & omnibus faciliè conspicua, si Angli & Baravi eam curâ, quæ opes, & merces peregrinas, veræ Fidei Testimonium inquirerent. Reperirent in Italia, & in ipso Religionis Romanæ gremio domus Lauretanæ miraculum publicum, & omnibus seire volentibus perpetuò conspicuum. Neapoli ampullam sanguinis S. Januarii Martyris, qui in præsentia Corporis constitutus miraculosè ebullit. Compostella in Hispania reliquias S. Jacobi ob probatissima in dies miracula à toto orbe Christiano frequentatas. Ut præteream in Belgio Virginem Africollensem, Hallensem, & alia ejusmodi loca manifestis Dei miraculis continuò illustrata, ex quibus Ecclesiæ Romanæ Adversarii redduntur prorsus inexcusabiles.

Postremo, quantum ponderis habeant Miracula ad commonstrandum veram Ecclesiam, ipsi Adversarii suo calculo sapius comprobarunt. Quid enim? Si nostri, aut superiores ævi miraculis, nihil tribuendum, quid Lutheri artes, quid Calvinii fraudes in illis fabricandis tanto studio insudarunt?

Nota est apud Staphylum, qui actioni interfuit, & testatam reliquit, *Libro* qui inscribitur *Absoluta responsio*, historia Lutheri, qui ut à miraculi testimonio, Prophetæ à Deo missi sibi nomen usurparet, feminam à dæmone possessam Dei nomine à se liberandam multo apparatu suscepit. Sed post ingeminatos clamores, & irrita conamina, tandem ipse à dæmone in eas angustias redactus fuit, ut ab eo congressu validiorem dæmonis insultum vix vivus evaserit.

VII. Tantam tamen in miraculis vim agnovit, ut non dubitaverit ab illis iterum, iterumque aliquid suæ doctrinæ præsidium emendicare, de tota Ecclesia suo iudicio triumphaturus, si vel unicum impetrasset. Itaque teste Cochleæo in vita Lutheri, dum quendam nomine Neseum in Albi submersum comperisset, spei plenus accurrit, preces prolixas ingeminat, sed nihil proficit; sacra carmina de mortui auribus infurrat, sed & hæc surdo canit. Denique cum nihil intentatum relinqueret, ut cadaveri vocem aliquam aut motum extunderet, non aliud quàm spectantium risum, & opprobria impetravit; qui in hoc Martini facinore, nullum nisi temeritatis, & audaciæ prodigium spectare.

VIII. Alia his similia, nec dissimili eventu, tentarunt alii Lutheri a seclæ apud Cochleum ad ann. 1533. qui ut se veridicos Prophetas populo probarent, diem extre-

mi iudicii à se designatum præ foribus adesse prænunciatur. His Prophetis creduli nimis agricolæ ferere & arare desierunt, sed & vivere brevi desinissent, nisi inani expectatione tandem edocti, in Ministris suis vanos vates agnovissent.

IX. Neque his cedunt artes & machinamenta Calvinii, qui in hoc erat sedulo intentus, ut aliquo patratu miraculi testimonio doctrinæ suæ fidem conciliaret. Rem sic aggressus est, teste Bolsco in vita Calvinii cap. 13. Vir inops Brulæus nomine cum uxore Osluno Genevam demigrat, à Calvino inopiæ suæ subsidium postulat, annuit perbenignè, si illi vicissim in adornanda quadam miraculi specie operam suam, & fidem commodarent. Brulæus, ut jubetur, morbum simulat, Ministri pro concione agrum populi precibus commendant. Paulo post miser ille, ut prius ægri, ita nunc defuncti personam induit. Monetur Calvinus, & quasi relictus cum amicorum caterva ad defuncti domum divertit, ubi cum Brulæi uxor ploratu ac lachrymis scenicum hoc funus egregiè adornasset, Calvinus in genua provolutus, & fuis ad Deum precibus rogat, in testimonium suæ doctrinæ defunctum hunc ad vitam suscitari; atque apprehensâ ejus manu, alta voce iterum iterumque imperat ut sese erigat, & ad vitam redeat. At ecce novum miraculi genus, qui se mortuum simulavit, jam verè mortuus reperitur, quo viso uxor attonita, & in ferias lachrymas & querelas effusa, inausaus Calvinii technas omnibus ex ordine referavit. Interea remansit mulier infelix sine viro, & Calvinus infeliciores sine miraculo.

X. His adde, Sectarios qui obijciunt Miracula omnia tanquam incerta Notam fidei certam non constituere, *sepsos* manifestè jugulare.

Nunquam enim ostendunt illi, pro autoritate infallibili Scripturarum quibus credunt notam se habere certiore quam miracula Christi, & Apostolorum, qui eas tanquam Dei verbum hominibus tradiderunt. Rogo te patris (Sectarie) quomodo ipsum Christum ut Filium Dei, quomodo Apostolos ut certos veræ fidei præcones admittes, si omnia omnium temporum miracula excludas? Hic certò vacillabis, hic hærebis, hic demum prima Fidei fundamenta convelles, nisi miraculorum Notam ut certum fidei firmamentum admittas.

Quod si potius ad Spiritus tui privati testimonium recurras, iterum tibi eodem teste fauces ocludis. Si enim ista publica miracula prorsus omnia, ut notam fidei incertam, excludis, quâ veri specie spiritum tuum privatum & ignotum, ut testimonium Fidei indubitatum ulli sanæ mentis homini persuadabis? Hæc certè pro intellectu rationem non averfante manifestè concludunt: sed de fucato spiritus Privati testimonio pluribus infra Cap. VI.

ARGUMENTUM VIII.

Sola Ecclesia Romana habet infallibilem Fidei Regulam, & decisionem controversiarum.

XI. VERA Christi Ecclesia debet habere infallibilem fidei suæ Regulam, quâ possit dirimere controversas in Negotio Religionis frequenter emergentes, ac sententiæ à se prolatae rationem, ac fundamentum assignare, in quo possit intellectus certò & securè acquiescere. Nam sine tali Regula & Judice controversiarum omnia erunt incerta, ac plenatibus in-

terminatis: adeoque talis Religio non erit vera Religio, quæ debet esse rerum omnium certissima.

XII. Atqui Ecclesia Lutherana & Calviniana nullam possunt talem suæ fidei Regulam exhibere, potest autem Ecclesia Romana. Ergo hæc sola potest esse vera Christi Ecclesia.

Minor probatur, quia talis Regula non potest esse sola Scriptura, aut Spiritus privatus, aut alia, quæ à modernis Sectariis prætenduntur, ut de singulis à sequenti cap. 4. ostendemus: hic enim agitur de ipso veræ Ecclesiæ fundamento, sine quo ejus fidem nutare, ac corruiere necesse est.

Atque eadem operâ dissolventur objectiones & effugia, quibus Sectarii contra claram veritatis lucem hæctenus demonstratam se miserè involvi patiuntur: modò prius quatuor principales veræ Ecclesiæ Notas in prædictis contentas hic breviter colligamus.

CONCLUSIO.

De Notis veræ Ecclesiæ, cum quarundam Objectionum dissolutione.

I. EX argumentis hæctenus à cap. 4. in forma deductis facile convincitur, Solam Ecclesiam Romanam habere quatuor illas certissimas veræ Ecclesiæ Notas ab initio à Patribus, & Conciliis, in Symbolo eriam Nicæno, & Constantinopolitano receptas. Nempe quod sit *Una* unitate doctrinæ fidei, unitate Capitii à Christo instituti, unitate Membrorum in participatione Sacramentorum & in professione etiam externa ejusdem fidei. Quod sit *Sancta* per doctrinam, & media quæ à peccatis abducant, ac per miracula veram morum sanctitatem confirmantia. Quod sit *Catholica*, sive universalis, per extentionem sui ad omnia tempora, & ad omnia loca saltem successivè, uti Christus suæ Ecclesiæ in scripturis promissit. Quod sit *Apostolica* per successionem continuam, ordinationem, & jurisdictionem suorum Ministrorum à Christo & Apostolis. Quæ omnia simul sumpta in sola Ecclesia Romana reperiri, in argumentis à cap. 4. deductis supra demonstratum est. Sed & hic pauca de his porrò objecta breviter diluemus.

II. Obijciunt primò, contra *Unitatem* in Ecclesia Romana, Etiam Mahumetanos posse illam unitatem in suo cætu & sua doctrina prætere: ac proinde in illa unitate non posse constitui aliquam notam veræ Ecclesiæ.

Resp. distinguendo assumptum: Possunt illi prætere aliquam unitatem *genericam*, qualem habuerunt variæ Respublicæ, etiam Ethnicæ, quæ huic non pertinet, transeat assumptum: Possunt prætere unitatem illam *specificam* Religionis Christianæ, de qua hic agitur, negatur assumptum. Hic enim agitur de unitate quam Christus in propria Ecclesia requisivit, quæ nempe sit unitas ejusdem Fidei, Capitii, & membrorum Ecclesiæ Christianæ, quæ vera Christi Ecclesia discernatur à Sectis falsis quæ Ecclesiam illam sibi vindicant, & pro qua in particulari discernenda Christus eas Notas in scripturis designavit. Adde: Et si Mahumetanis, aut aliis una aliqua ex illis quatuor Notis concederetur, nihil inde contra nostram doctrinam posse inferri, cum non habeant illi copulativè omnes quatuor simul conjunctas, quod ad veram Christi Ecclesiam à falsis sectis discernendam à Patribus, Conciliis, eorumque Symbolo copulativè designatur:

Arde
kin

Theo-
logia

signatur: *Credo in unam, sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam.*

III. Obijciunt secundò: In Ecclesia Romana varias esse Scholas, quæ in plurimis controversiis (& hodiè vel maximè) inter se opponuntur. Ergo Ecclesia illa definitur notâ Unitatis.

Resp. neg. consequentiam: Scholæ enim illæ consentiunt Ecclesiæ in omnibus quæ circa suas controversias definit: si qui autem contumaciter nolit consentire (ut olim Lutherus, alique) hoc ipso à corpore Ecclesiæ separantur, & desinunt esse illius membra. Nemo autem potest tollere unitatem Ecclesiæ qui jam est extra Ecclesiam, non magis quam Ethnici, aut Judæi.

IV. Obijciunt terriò, contra notam *Sanctitatis*: Ecclesia Catholica comprehendit tanquam membra tam justos, quam peccatores, qui magnam illius partem constituunt: Ergo non competit illi nota sanctitatis.

Resp. neg. consequentiam: Quamdiu enim peccatores illi fidem Ecclesiæ sanctam profitentur, sunt illius membra sanctitate *professionis*, quamvis non sanctitate *morum*. Retinent enim illam fidem quæ sanctitatem morum præscribit, etsi suo vitio in actionibus moralibus illius præscriptum non observent. Sic Schola dicitur docta, aut sancta, quæ tradit ac profitetur doctrinam solidam, & sancta morum præcepta, quibus plurimi ex discipulis insigniter perficiuntur, etsi non pauci discipuli aliqua ex his præcepta non exequantur. Ridendi hic potius Adversarii, qui jactant Ecclesiam suam totam esse sanctam, sed sanctitate tantum internâ, & *invisibili*, quia complectitur solos prædestinatos. Sed quid hoc aliud est quam latebras captare, & Ecclesiam suam manifestare per notam maximè ignotam & omnibus invisibilem.

Obijciunt quartò, contra notam *Catholicæ* sive universalis: Nulli Ecclesiæ magis competit hæc nota quam Atheismo, aut Turcismo, utpote qui maximam orbis partem occupavit. Ergo Catholicam esse, non est nota veræ Ecclesiæ.

Resp. neg. antecedens: Nam Religio Romana non tantum alias orbis partes, sed etiam Græciam, & alias regiones Turcæ nunc subiectas pridem pervasit, uti ex historia Ecclesiastica manifestum est, præter alia regna ad quæ in Europa, Africa, & America sese extendit, imò assiduò magis magisque ad Sinas usque propagatur. Oculos quæso erigant, & cum his orbis partibus amplissimis suos angulos metiantur Sectarii.

V. Obijciunt quintò, contra notam *Apostolicæ* successionis: Successio illa Pontificum Romanorum sæpe fuit spatio temporis interrupta, vacante sede Pontificia. Sæpe etiam fuerunt simul aliquo tempore plures Antipapæ, sic ut de legitimo non constaret. Ergo successio illa ab Apostolis non est continua & certa, cum fuerit intervallo temporis sæpius interrupta.

VI. Resp. neg. consequentiam: Quia successio tot seculorum, ut dicatur continua, non excludit quamlibet temporis interruptionem, sed tantum mortalem ac diuturnam, respectivè ad durationem tot seculorum; uti cernitur in *præscriptionibus* etiam rerum privatarum, quæ requirunt lapsum temporis respectivè diuturnum. Quomodo hujus continuæ ab Apostolis successionis umbram aliquam præterdant nostri Sectarii, qui à suis incunabulis vix primi seculi jubilæum celebrarunt.

Quæres, Quas igitur Notas præterdant Sectarii

moderni ad comprobendam suæ Sectæ veritatem?

Resp. Quoniam quatuor istas Notas Romanæ Ecclesiæ proprias in sua Secta non reperiunt, Asserunt illi duas præ omnibus notas requiri ac sufficere: 1. Sinceram prædicationem verbi Dei, sive sacræ Scripturæ: 2. Legitimum usum Sacramentorum.

VII. Sed utrumque prorsus ineptè: neutrum enim potest pro Nota inservire, cum neutrum possit esse homini notius, quàm ipsa veritas Ecclesiæ de qua inquiritur. Adcoque contra prima Philosophiæ in ratiocinando principia, aliud hoc non est, quàm probare idem per idem, ignotum per æquè ignotum, denique petere principium, sive id quod in questione versatur. Tam enim in questione est, in quo hominum Cætu sit verbi Dei sincera prædicatione, & Sacramentorum usus legitimus, quàm quæ sit præcæteris vera Ecclesia.

Cum porrò in vera Ecclesia necessariò requiratur legitimus *Judex controversiarum Fidei*, de illo hic oportunè agemus.

CAPUT IV.

Ostenditur solam Scripturam non esse Regulam Fidei, aut Iudicem controversiarum.

I. **P**robatur primò: Si sola Scriptura sufficeret pro Regula Fidei & Judice controversiarum, sic pronuntiaret sententiam decisivam ut litigantes clarè intelligerent pro qua parte stet Scripturæ sententia, eoque judicio acquiescerent: Sed hoc sola Scriptura præstare non potest: Ergo non est sufficiens regula aut judex pro dirimendis fidei controversiis.

Minor apertè pater vel ex eo, quòd ipsi Lutherani & Calviniste de variis fidei articulis, ut de reali Christi præsentia, de Baptismo parvulorum &c. multis annis inter se contendant, & ad mentem Scripturæ magno studio utrimque recurrant. Et tamen hætenus neutra pars sententiam decisivam contra se latam esse agnoscit, sed pergunt adhuc eo, quo caperunt, ardore & incertitudine auctoritatem Scripturæ sibi utrimque vindicare, & pergunt usque in diem iudicii, si pro declarando Scripturæ sensu, de quo utrimque litigatur, alium judicem non admittant. Scriptura enim omnem, quam latura est, sententiam jam dudum pronuntiavit.

Rem exemplo illustrem: Scriptura refert Christi verba in ultima cæna. *Comedite & bibite ex hoc omnes: & eodem loco Christus dicit, Et vos debetis alter alterius lavare pedes.*

II. Undè quæso sciemus, quòd priora verba contineant præceptum sumendi Eucharistiam, & posteriora non contineant simile præceptum lavandi pedes? cum in his magis expressè per modum præcipientis Christus dicat, *Et vos debetis* &c. Certè hoc non ex verbis Scripturæ, sed ex iudicio, & consuetudine Ecclesiæ constare potest. Et si quis modò contenderet posteriora verba imponere præceptum lotionis pedum, nunquam posset lis illa ex sola Scriptura decidi.

Secundò. Aliquæ sunt fidei controversiæ, quarum in Scripturis nulla pænè mentio habetur: Ergo in his dirimendis extra Scripturas alius omninò judex est necessarius. Controversia olim erat, An baptizati ab hæreticis sint rebaptizandi. Assumavit S. Cyprianus, negavit